

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/61/2015
Identifikačné číslo spisu: 3014200796
Dátum vydania rozhodnutia: 14.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3014200796.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: B. A., bytom M. Y. XXXX/XX, W., proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/236/2014-56 zo dňa 30.apríla 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/236/2014-56 zo dňa 30.apríla 2015 v časti, v ktorej potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-J.. zo dňa 7. januára 2015, mení tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-J.. zo dňa 7. januára 2015 zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/236/2014-56 zo dňa 30.apríla 2015 v časti, v ktorej potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-J.. zo dňa 7. januára 2015 a konanie vo vzťahu k rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. júla 2014 zastavil, potvrdzuje.

Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku:

- potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-J.. zo dňa 07.01.2015 (ďalej v tomto rozsudku len „napadnuté rozhodnutie odporkyne I.“), ktorým odporkyňa podľa §112 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v tomto rozsudku len „zákon o sociálnom poistení“) zrušila svoje rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.07.2014;

- potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X-J.. zo dňa 07.01.2015 (ďalej v tomto rozsudku len „napadnuté rozhodnutie odporkyne II.“), ktorým odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona o sociálnom poistení navrhovateľke zvýšila sumu invalidného dôchodku od 01.10.2014 na

199,40 EUR mesačne a podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a § 1 Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2014 Z. z. jej zvýšila invalidný dôchodok od 01.01.2015 na sumu 202,10 eur mesačne;

- zastavil konanie vo vzťahu k rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.07.2014 (ďalej v tomto rozsudku len „rozhodnutie zo dňa 17.07.2014“).

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo dospel k záveru, že na základe posudkov posudkových lekárov zo dňa 17. septembra 2014 a 3. decembra 2015 (správne malo byť 2014) bolo dostatočne a presvedčivo odôvodnené, že navrhovateľka spĺňa podmienky invalidity s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť už nie 50 % ale 60 % s dátumom zmeny miery poklesu dňa 1. októbra 2014 a pretože nepredložila také ďalšie lekárske správy, ktoré by odôvodňovali iný posudkový záver, napadnuté rozhodnutie odporkyne I. a napadnuté rozhodnutie odporkyne II. ako súladné so zákonom podľa § 250q ods. 2 „O.s.p. potvrdil a konanie o pôvodnom rozhodnutí odporkyne zastavil podľa § 250o O.s.p.

Proti rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie na základe § 205 ods. 2 písm. d), e) a f) O.s.p. s poukazom na § 205a ods. 1 písm. d) O.s.p., pretože podľa nej súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pri svojom rozhodnutí vec nesprávne právne posúdil, pričom doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené a ktoré účastník bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa. Konkrétne namietala, že posudkový lekár v posudku z 3.12.2014 pri stanovení rozhodujúcej diagnózy nedostatočne zistil zdravotný stav, stanovil mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na dolnej hranici ustanoveného rozmedzia (50 %), pričom postupoval príliš formalisticky a nezohľadnil všetky relevantné kritériá na posúdenie miery poklesu. Ak by mal tento posudkový lekár k dispozícii vyjadrenie ošetrojúcej psychiatričky z 22.12.2014 k odporúčaniam posudkového lekára ju hospitalizovať, dospel by v tomto posudku k inému záveru, keďže ošetrojúca psychiatrička ju hospitalizovať neodporučila.

Poukázala tiež na to, že posudkový lekár nemal tiež k dispozícii správy diabetológa z 26.2. a 9.6. 2015, z ktorých je zrejmé, že trpí silnou cukrovkou a tiež neurológa z 25.5.2015, v ktorej lekárska konštatuje, že „stav je z dlhodobého hľadiska nepriaznivý s pretrvávajúcimi výraznými bolesťami a slabosťou HK“.

Zhodnotenie zdravotného stavu posudkovým lekárom, ktoré bolo podstatným podkladom pre napadnuté rozhodnutie odporkyne a pre rozsudok, podľa nej neobstojí, pretože podľa jej názoru miera poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je podstatne vyššia ako 60 %. Navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu tak, že zruší napadnuté rozhodnutia a vec vráti odporkyňi na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení označila odvolanie za neopodstatnené. Poukázala na to, že navrhovateľka v odvolacom konaní neuviedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia a ktoré by spochybnili alebo vyvrátili prijatý záver. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi, sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Navrhovateľka v konaní nepreukázala zhoršenie zdravotného stavu v rozsahu, ktorý by odôvodňoval určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Závery napadnutého rozhodnutia považovala za vecne správne a dostatočne doložené vykonaným dokazovaním, preto navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a ide o rozsudok, proti ktorému

je podanie odvolania prípustné (§ 202 O.s.p. v spojení s § 250s O.s.p.), dospel jednomyselne k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné sčasti zmeniť a napadnuté rozhodnutie odporkyne II. zrušiť a vec vrátiť odporkyni na ďalšie konanie; vo zvyšnej časti potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14.02.2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto v medziach odvolania odvolací súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil jeho zákonnosť.

Podľa § 71 zákona o sociálnom poistení je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ods.1).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej, duševnej a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (ods. 3).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zdravotnej dokumentácie a komplexných vyšetrení a ich záverov (ods. 4).

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach dôchodkového poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku (§ 70 zákona o sociálnom poistení) je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Vzhľadom na to, že posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti, vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia príslušnej pobočky resp. ústredia (§ 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

Odvolací súd z predloženého súdneho a pripojeného administratívneho spisu zistil, že invalidita bola pôvodne navrhovateľke priznaná od 21.02.2012. Na základe žiadosti o zvýšenie sumy invalidného dôchodku zo dňa 20.05.2014, bol zdravotný stav navrhovateľky preskúmaný posudkovou lekárkou Sociálnej poisťovne, pobočky Topoľčany, dňa 25.06.2014, ktorá ako rozhodujúce zdravotné postihnutie ustálila Stav po zlomenine ramennej kosti zhojenej v nepriaznivom postavení so značným obmedzením funkcie na dominantnej končatine, podľa Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, kapitoly XV, oddielu G, položky 9, písm. b), s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 40 % a za ostatné ochorenia navýšila percentuálnu mieru poklesu o 10 %, na celkových 50 %.

Na základe tohto posudku rozhodla odporkyňa rozhodnutím zo dňa 17.07.2014 tak, že podľa § 73 a § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku. Proti tomuto rozhodnutiu podala navrhovateľka včas opravný prostriedok.

V konaní o opravnom prostriedku vypracovala posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočky Topoľčany, dňa 25.08.2014 nový posudok, ktorý konštatoval rovnaké zdravotné postihnutia a aj rovnakú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ako predchádzajúci posudok.

Následne zdravotný stav navrhovateľky posúdil posudkový lekár Sociálnej poisťovne - ústredie, pracovisko v Trenčíne, dňa 17.09.2014, ktorý v posudku popísal navrhovateľkine diagnózy podľa

lekárskych správ a skonštatoval rovnaký posudkový záver ako prvostupňové posudky, s celkovou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % (40 % + 10 %).

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k opravnému prostriedku konštatovala výsledky spomenutých posúdení a s poukazom na to, že navrhovateľke sa nepodarilo spochybníť správnosť rozhodnutia, žiadala, aby krajský súd rozhodnutie zo dňa 17.07.2014 ako vecne správne potvrdil.

Na dožiadanie krajského súdu vypracoval posudkový lekár Sociálnej poisťovne - ústredie, pracovisko v Trenčíne dňa 3.12.2014 nový posudok, v ktorom na podklade najnovších psychiatrických vyšetrení konštatoval od 01.10.2014 nové rozhodujúce zdravotné postihnutie - ťažkú depresiu podľa prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, kapitoly V, položky 3, písm. b), s tým, že mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ustálil na 50 %, čo je dolná hranica zákonom stanoveného rozmedzia (50 % - 80 %), čo zdôvodnil stredným vekom navrhovateľky a tým, že ide o novozistený stav. Okrem toho konštatoval, že „ambulantný psychiater opakovane zapísal, že stav je rezistentný na liečbu avšak nezabezpečil tomu zodpovedajúcu zmenu liečby s vyčerpaním všetkých možností včítane hospitalizácie“. Za ostatné zdravotné postihnutia zvýšil mieru poklesu o 10 % na celkových 60 %.

Na základe tohto posudku vydala odporkyňa dňa 07.01.2015 napadnuté rozhodnutie I., ktorým v rámci autoremedúry zrušila svoje predchádzajúce rozhodnutie zo dňa 17.07.2014 a napadnuté rozhodnutie II., ktorým navrhovateľke zvýšila sumu invalidného dôchodku.

Navrhovateľka podala voči obom novým rozhodnutiam opravný prostriedok a priložila nové lekárske správy.

Na pojednávaní krajského súdu navrhovateľka uviedla, že súhlasí s rozhodnutiami zo 07.01.2015, avšak má nové lekárske správy, ktoré neboli zhodnotené; tieto lekárske správy predložila. Zástupkyňa odporkyne navrhla konanie o rozhodnutí zo dňa 17.07.2014 zastaviť a potvrdiť rozhodnutia zo 07.01.2015 a v súvislosti s novými predloženými lekárske správy, ponechala na úvahe súdu, či odročí pojednávanie kvôli posúdeniu zdravotného stavu. Podľa názoru súdu však nešlo o lekárske správy takého charakteru, z ktorých by sa dal jednoznačne vyvodíť iný posudkový záver a preto na pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým rozhodnutia odporkyne potvrdil (a v súvislosti s ďalším rozhodnutím konanie zastavil).

S takýmto záverom sa odvolací súd nestotožnil. Podľa jeho názoru súd prvého stupňa mal venovať zvýšenú pozornosť obsahu navrhovateľkou na pojednávaní predložených lekárske správ (z ortopedického vyšetrenia z 11.2.2015, reumatologického vyšetrenia z 8.1.2015, diabetologického vyšetrenia z 26.2. a 7.4.2015, kontrolného psychiatrického vyšetrenia z 10.2.2015) a nemal ponechať bez povšimnutia tiež lekársku správu od ošetrojúcej psychiatricky zo dňa 22.12.2014, v ktorej táto zdôraznila, že hospitalizáciu navrhovateľky ako celkom nevhodnú neodporúča, s ohľadom na typ jej psychického ochorenia a na jej ostatné zdravotné problémy. Takéto konštatovanie však spochybňuje záver posudku z 03.12.2014, v ktorom posudkový lekár zdôvodnil určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť navrhovateľky na dolnej hranici zákonom stanoveného rozpätia aj poukazom na to, že sa nevyčerpali všetky možnosti liečby, konkrétne označil aj hospitalizáciu, ktorú navrhovateľke odporučil. Hoci súd mal túto správu spolu so zmienými ďalšími lekárske správy na pojednávaní k dispozícii, ponechal tento rozpor (spôsobilý na spochybnenie posudkového záveru) nepovšimnutý napriek tomu, že navrhovateľka sa zohľadnenia zistení vyplývajúcich z predložených lekárske nálezov domáhala a ani na pojednávaní prítomná zástupkyňa odporkyne nevyklúčila ich možnú relevanciu pre doplnenie skutkového stavu, hoci rozhodnutie o tom ponechala na úvahe súdu.

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že súd prvého stupňa prehliadol nedostatočne zistený skutkový stav veci, pričom sám nedostatočne posúdil potrebu jeho doplnenia vykonaním navrhnutých dôkazov - lekárske nálezov majúcich nepochybne chronologickú a obsahovú súvislosť s posudzovaním zdravotného stavu navrhovateľky posudkovými orgánmi (najmä ak u nej došlo v priebehu konania k zmene rozhodujúceho zdravotného postihnutia), potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, čiže na objektívne zistenie, či postup odporkyne a jej rozhodnutie je v súlade so zákonom.

Odvolací súd sa z uvedených dôvodov nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku a nenadobudol presvedčenie, že v konaní bol odporkyňou náležitým spôsobom zistený skutkový stav, ktorý by odôvodňoval predpoklady na potvrdenie jej rozhodnutia. Vychádzajúc zo skutočnosti, že konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporkyne v dávkových veciach sociálneho poistenia je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP, je dôvodné konštatovanie, že nie je úlohou prvostupňového súdu dopĺňať vecnú či právnú argumentáciu rozhodnutia odporkyne, ani dopĺňať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu už v administratívnom konaní pred vydaním rozhodnutia.

Odvolací súd preto dospel k názoru, že je potrebné zmeniť prvostupňový rozsudok a v príslušnej časti zrušiť napadnuté rozhodnutie odporkyne a vrátiť jej ho na ďalšie konanie (§ 250j ods. 2 písm. c, § 220 a § 250q ods. 3 O.s.p. s poukazom na § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 O.s.p.). Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude opätovne posúdiť zdravotný stav navrhovateľky, doplniť dokazovanie v potrebnom rozsahu, najmä v súvislosti s konkrétnymi nálezmi z odborných vyšetrení a po komplexnom posúdení zdravotného stavu navrhovateľky z hľadiska jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, opätovne o nároku navrhovateľky na invalidný dôchodok rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodniť.

V ostatnej časti rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým súd dôvodne zastavil konanie o rozhodnutí, ktoré sama odporkyňa v rámci autoremedúry zrušila, odvolací súd ako vecne správny potvrdil.

Náhradu trov konania odvolací súd navrhovateľke nepriznal, nakoľko úspešná navrhovateľka si náhradu trov konania neuplatnila a v zákonnej lehote nevyčísliła.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.